

ZAGRANICZNE INWESTYCJE BEZPOŚREDNIE W POLSCE

ZAGRANICZNE INWESTYCJE BEZPOŚREDNIE W POLSCE

Raport Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce

Niniejszy raport o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce został przygotowany na podstawie danych publikowanych przez Narodowy Bank Polski jako bilans płatniczy i międzynarodowa pozycja inwestycyjna, statystyk UNCTAD oraz danych mikroekonomicznych z bazy Orbis (dawniej: Amadeus). Zgodnie ze stosowaną przez OECD metodą określania wartości zagranicznych inwestycji bezpośrednich, w analizie wartości aktywów, inwestycji oraz przychodów ze sprzedaży, nie uwzględnia się banków i towarzystw ubezpieczeniowych.

W opracowaniu wykorzystano dane dostępne na dzień 18 września 2020 r. Z uwagi na okoliczności związane z zagrożeniem epidemiologicznym, które spowodowały opóźnienia w prezentacji danych finansowych przedsiębiorstw za 2019 r., dane mikroekonomiczne z bazy Orbis odnoszą się do 2018 r.

Zrzeszenie Międzynarodowych Izb Przemysłowo-Handlowych w Polsce (International Group of Chambers of Commerce in Poland, IGCC) – jest grupą założoną w 2005 r. Celem IGCC jest zapewnienie jednolitej płaszczyzny komunikacji pomiędzy międzynarodowym środowiskiem inwestycyjnym w Polsce a rządem. W skład IGCC wchodzi 16 izb handlowych, reprezentujących 23 krajów. W 2020 roku IGCC obchodzi 15 lecie swojej działalności w Polsce. Według najnowszych danych, w Polsce działa ponad 24 000 firm z udziałem kapitału zagranicznego, które zatrudniają prawie 2 miliony osób, a wartość aktywów firm z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce przekracza 415 mld dolarów.

SPIS TREŚCI

Najważniejsze wnioski	2
Słowo wstępne AmCham	4
Słowo od autorki.	5
Kapitał zagraniczny w Polsce – informacje ogólne	7
Inwestorzy zagraniczni – dane mikroekonomiczne	9
I. AKTYWA	11
Wysokie aktywa w całej gospodarce	11
Struktura branżowa aktywów	14
II. SPRZEDAŻ	17
Roczne przychody to blisko pół biliona dolarów	17
Struktura branżowa przychodów	20
III. INWESTYCJE.	23
Kapitał inwestycyjny nadal się powiększa	23
Struktura branżowa inwestycji.	26
IV. ZATRUDNIENIE	29
Praca w każdej branży	29
Struktura branżowa zatrudnienia	32
V. LOKALIZACJA	35
Aktywna obecność inwestorów w całym kraju	35
PODSUMOWANIE	37

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

W miarę rozwoju działalności inwestorów zagranicznych w Polsce **coraz więcej kapitału wypracowanego przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego pozostaje w kraju** i w formie reinwestycji służy dalszemu rozwojowi tych przedsiębiorstw i całej gospodarki.

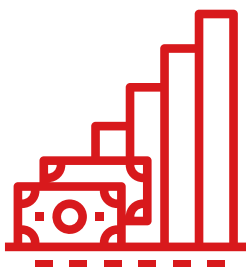
Inwestycje typu greenfield w Polsce **zwiększyły się w 2019 roku o 14%** w porównaniu z rokiem poprzednim. Z kolei w pierwszych miesiącach 2020 roku ogłoszono **165 nowych takich inwestycji**.

2019

2018

+14%

W latach 2010-2018 **wartość aktywów posiadanych przez działające w Polsce przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego zwiększyła się o 70%**, osiągając wartość **415 mld USD**. Największe kraje inwestorskie to Niemcy, USA, Francja i Wielka Brytania, którzy razem posiadają 48% wartości aktywów posiadanych przez firmy zagraniczne w Polsce.

\$415 mld USD

2018

2010

+70%

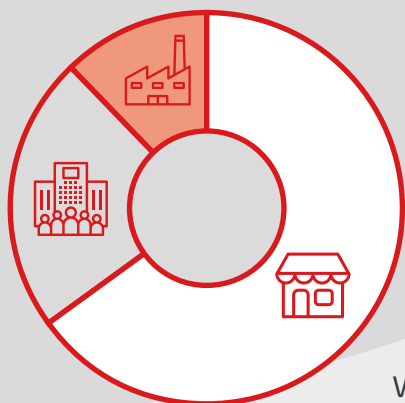

Firmy zagraniczne zatrudniają w Polsce łącznie około **1 916 000 osób**, czyli **ponad 15% ogółu pracujących w sektorze prywatnym**. Przedsiębiorstwa z kapitałem niemiecki zatrudniają prawie 330 000 osób, z amerykańskim ponad 267 000 osób, a z francuskim ponad 191 000 osób. Razem zapewniają około 41% zatrudnienia w firmach z udziałem kapitału zagranicznego.

Inwestycje zagraniczne w Polsce o wartości **236,5 mld USD** stanowią **24,5% kapitału** zainwestowanego przez firmy zagraniczne w całej Europie Środkowej i Wschodniej. Firmy zagraniczne zapewniają prawie 1/3 wszystkich nakładów inwestycyjnych w Polsce.

236,5 mld USD

24,5%

Na koniec 2018 roku funkcjonowało w Polsce **24 395 firm** z udziałem kapitału pochodzącego ze **107 krajów**.

W grupie tej **dominowały spółki mikro i małe**, czyli zatrudniające do 49 osób (65% firm). Podmioty średnie stanowiły 23%, a duże to 12%. Odbiega to od struktury przedsiębiorstw w Polsce, gdzie mikro i małe firmy stanowią 99,1%, średnie 0,7%, a duże tylko 0,17%.

Branże dominujące, jeżeli chodzi o wartość aktywów, to **firmy związane w obsługą nieruchomości** oraz **producenci pojazdów samochodowych, przyczep i naczep**.

Polska jest atrakcyjną lokalizacją kapitału nie tylko ze względu na wielkość rynku, czy centralne położenie. Naszą przewagą są **duże zasoby wysoko wykwalifikowanej kadry** - zajmujemy trzecie miejsce w UE i pierwsze w Europie Środkowej i Wschodniej pod względem liczby absolwentów szkół wyższych, nauk ścisłych, matematyki, informatyki, inżynierii, produkcji, budownictwa na 1000 osób w wieku 20-29 lat.

SZANOWNI PAŃSTWO,

Polska od wielu lat przyciągała inwestorów zagranicznych i wciąż jest krajem atrakcyjnym dla inwestycji zagranicznych. Było, i nadal jest to możliwe dzięki konkurencyjności naszego kraju wynikającej z przedsiębiorczości, zmotywowanych i wykwalifikowanych pracowników oraz różnorodności branż. Te wszystkie czynniki wpłynęły na siłę i odporność polskiej gospodarki, którą dostrzegamy szczególnie w tym trudnym dla całego świata okresie.

Inwestorzy zagraniczni byli zarówno beneficjentami historii polskiego sukcesu, jak i jego kluczowymi współtwórcami. Dziś mamy prawie 25 000 firm z kapitałem zagranicznym działających w Polsce, które pochodzą ze 107 krajów, i tworzą 15% miejsc pracy w sektorze prywatnym.

Inwestorzy zagraniczni w Polsce mieli ogromny wpływ na przemiany gospodarcze, które dokonały się w naszym kraju od początku transformacji gospodarczej, otwierając świat i oferując wiele możliwości, jakich Polacy nie mieli, a których pragnęli. Firmy zagraniczne wniosły kapitał, sieci kooperacyjne, technologie i talenty, których wtedy brakowało Polsce. Dziś firmy te zapewniają dostęp do światowych rynków, intensyfikują nowe trendy i stale zapewniają reinwestycje. Wykorzystując zagraniczne standardy biznesowe krajowa gospodarka rozwinęła się, a Polska stała się ważną częścią globalnych łańcuchów dostaw.

Pisząc niniejszy raport chcemy uchwycić rzeczywiste dane kryjące się za ich narracją i dowiedzieć się, kim są główni gracze i jak każdy z nich przyczynił się do całości wartości aktywów, przychodów operacyjnych, inwestycji i zatrudnienia. Mamy nadzieję, że te badania będą przydatne dla wszystkich przedsiębiorców, polskiego rządu oraz międzynarodowych izb wchodzących w skład IGCC Międzynarodowej Grupy Izb Handlowych (z ang. *International Group of Chambers of Commerce, IGCC*). W raporcie przedstawiono ogromną rolę inwestycji zagranicznych w polskiej gospodarce w trzech ostatnich dekadach. Pozostanie to punktem odniesienia, do którego należy powrócić po kryzysie spowodowanym przez COVID-19.

Jesteśmy przekonani o stałym rozwoju polskiej gospodarki i liczymy na dalszą współpracę i rolę, jaką zagraniczne środowisko biznesowe będzie odgrywać w tym procesie.

Wraz z końcem 2020 roku Amerykańska Izba Handlowa w Polsce kończy swoje sześciomiesięczne rotacyjne przywództwo w IGCC i zamyka jej kadencję przekazując niniejszy Raport. Dziękuję dr hab. Elizie Przeździeckiej, kierującej działem badań ekonomicznych AmCham, za osobiste zaangażowanie w ten projekt i opracowanie niniejszego raportu.

Dorota Dąbrowski-Winterscheid
Dyrektor Zarządzająca
Amerykańska Izba Handlowa w Polsce

SŁOWO OD AUTORKI

UNIKALNE ZALETY POLSKI

Polska od dawna cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony inwestorów zagranicznych będąc ośrodkiem działalności produkcyjnej, dystrybucyjnej, logistycznej i usługowej. Nasz kraj posiadając dominującą pozycję w regionie Europy Środkowej i Wschodniej (EŚW) przyciąga kapitał zagraniczny oferując swój potencjał wynikający m.in. z centralnego położenia na kontynencie europejskim, jak również z dużego i chłonnego rynku zbytu tworzonego przez ponad 38 milionową populację. Niewątpliwą zaletą polskiego rynku jest pozytywna ocena infrastruktury, otoczenia biznesowego i stabilnego wzrostu gospodarczego, które wyróżniały nasz kraj od czasów transformacji gospodarczej.

W ostatnich latach często podkreśla się, że ekspansję firm zagranicznych w Polsce przyspieszają zasoby wysoko wykwalifikowanej siły roboczej. Na tle innych krajów regionu EŚW, Polska ma najwyższy wskaźnik udziału osób z wyższym wykształceniem (dane OECD) oraz osób zatrudnionych w nauce i technice w populacji ogółem. W Polsce aż 37% aktywnych zawodowo osób posiada wyższe wykształcenie lub jest zatrudnionych w nauce i technice. Na drugim miejscu jest Rumunia z 11%, a na trzecim Czechy, gdzie co dziesiąty pracownik ma wyższe wykształcenie lub jest zatrudniony w nauce i technice. Przy okazji warto również podkreślić, iż wobec szybko rosnących potrzeb w zakresie zatrudniania wysoko specjalistycznej kadry, szczególnie z obszaru STEM, Polska zajmuje trzecie miejsce w UE i pierwsze w Europie Środkowej i Wschodniej pod względem liczby absolwentów szkół wyższych, nauk ścisłych, matematyki, informatyki, inżynierii, produkcji, budownictwa na 1000 ludności w wieku 20-29 lat. Mamy łącznie około 1,6 mln studentów, z czego STEM stanowi 22% ogólnej liczby wszystkich studentów w Polsce. Co roku mury polskich uczelni opuszcza 37,5 tys. absolwentów kierunków inżynierskich, co daje nam drugie po Niemczech miejsce w Unii Europejskiej.

Wymienione czynniki atrakcyjności Polski spowodowały, że w naszym kraju obecne są firmy z udziałem kapitału zagranicznego. Skalę ich działalności w punktu widzenia aktywów, wielkości sprzedaży, inwestycji oraz utworzonych miejsc pracy przedstawia niniejsze opracowanie.

Eliza Przeździecka

Dr hab. Eliza Przeździecka
Główny Ekonomista,
Amerykańska Izba Handlowa w Polsce

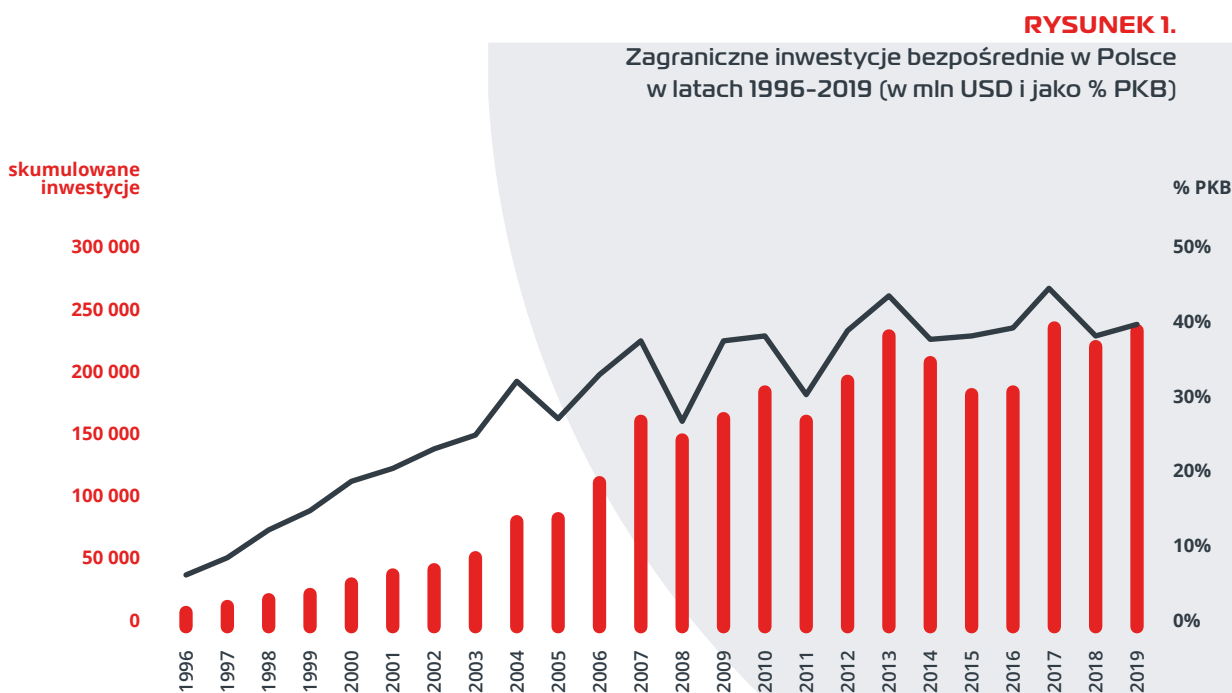

KAPITAŁ ZAGRANICZNY W POLSCE – INFORMACJE OGÓLNE

Średnioroczne tempo wzrostu wartości zainwestowanego kapitału w Polsce na przestrzeni ostatnich 15 lat wyniosło około 7%, a w całym regionie EŚW było to niecałe 5%. Według danych UNCTAD na koniec 2019 r. wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce przekroczyła **236,5 mld USD**, co stanowi 24,5% kapitału zainwestowanego przez firmy zagraniczne w regionie Europy Środkowej i Wschodniej.

Firmy zagraniczne działające w Polsce od lat uczestniczą wraz z przedsiębiorstwami krajowymi w tworzeniu bazy środków trwałych w gospodarce zapewniając prawie 1/3 wszystkich nakładów inwestycyjnych¹.

Całkowita wartość zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2019 r. odpowiada 40% polskiego PKB i jest to odsetek bliski średniej dla gospodarek państw rozwiniętych gospodarczo.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UNCTAD,

<https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx> (dostęp: 20.10.2020).

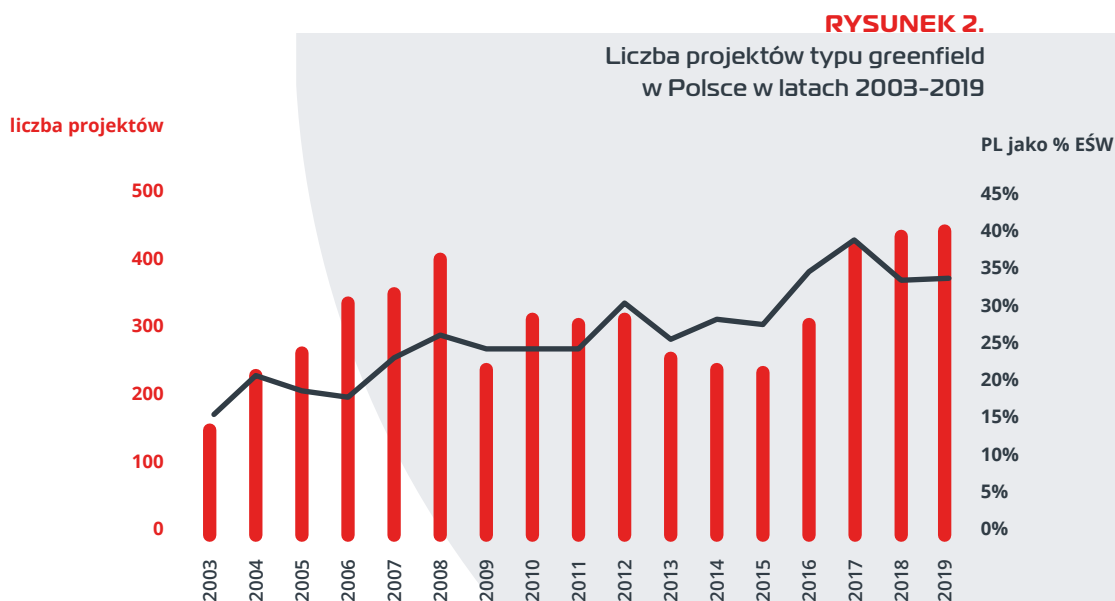
¹ Informacje dotyczące rzeczowego majątku trwałego, czyli wartość brutto środków trwałych w gospodarce narodowej. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych, a także rozbudowa lub modernizacja istniejących obiektów majątku trwałego. Dane na podstawie Inwestycje i środki trwałe. GUS,

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/przemysl-budownictwo-srodki-trwale/srodki-trwale/> (dostęp: 20.08.2020).

W ostatnim czasie zmiany napływów BIZ były niewielkie i wartość kapitału inwestowanego co roku w Polsce ustabilizowała się na względnie stałym poziomie pomiędzy 11 a 15 mld USD rocznie. Warto zwrócić jednak uwagę, że te roczne napływy różniły się strukturą inwestycji. Chodzi m.in. o zwiększający się udział tzw. reinwestycji w transakcjach z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich. Reinwestycje od dłuższego czasu zyskują na znaczeniu, chociaż przed 2004 r. inwestycje zagraniczne dotyczyły przede wszystkim tworzenia aktywów (inwestycje typu *greenfield*) bądź zakupów istniejących przedsiębiorstw (akcje i inne formy udziałów kapitałowych). W miarę rozwoju działalności inwestorów zagranicznych w Polsce coraz więcej kapitału wypracowanego przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego pozostawało w kraju i służyło dalszemu rozwojowi tych przedsiębiorstw. Najbardziej szczególnym w tym kontekście był 2017 r., kiedy to wartość reinwestycji (11,3 mld USD) była wyższa niż ogółem inwestycji netto (9,9 mld USD).

Inwestycje typu *greenfield* zrealizowane w Polsce w 2019 r. to, jak podaje agencja fDi Markets z grupy *Financial Times*, 373 projekty. W porównaniu z poprzednim rokiem ich liczba zwiększyła się o 14%. Spośród krajów europejskich tylko w Polsce, Niemczech i Hiszpanii odnotowano wzrost liczby projektów typu *greenfield*. Inwestycje w Polsce stanowiły 10% wszystkich inwestycji typu *greenfield* dokonanych na rynku europejskim, co daje naszemu rynkowi trzecie miejsce po Wielkiej Brytanii (15%) i Rosji (11%). W regionie EŚW inwestycje te odpowiadały 1/3 wszystkich projektów typu *greenfield*.

Wg najnowszych danych inwestycje typu *greenfield* były w pierwszych miesiącach 2020 r. również bardzo ważne, jeśli chodzi o napływ kapitału zagranicznego do naszej gospodarki. Zaledwie pięciu krajom (poza Polską były to Ghana, Norwegia, Słowacja i Sri Lanka) udało się w okresie styczeń-kwiecień br. zwiększyć liczbę realizowanych projektów w porównaniu z 2019 r. W tym czasie w Polsce ogłoszono 165 nowych inwestycji (wobec 145 rok wcześniej)². Były to m.in. inwestycje w energię odnawialną takich firm jak duńska Vestas i niemieckie Innogy SE oraz RWE Renewables.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *World Investment Report 2020*, *International production beyond the pandemic*, UNCTAD, 2020,

<https://worldinvestmentreport.unctad.org/world-investment-report-2020/> (dostęp: 14.10.2020).

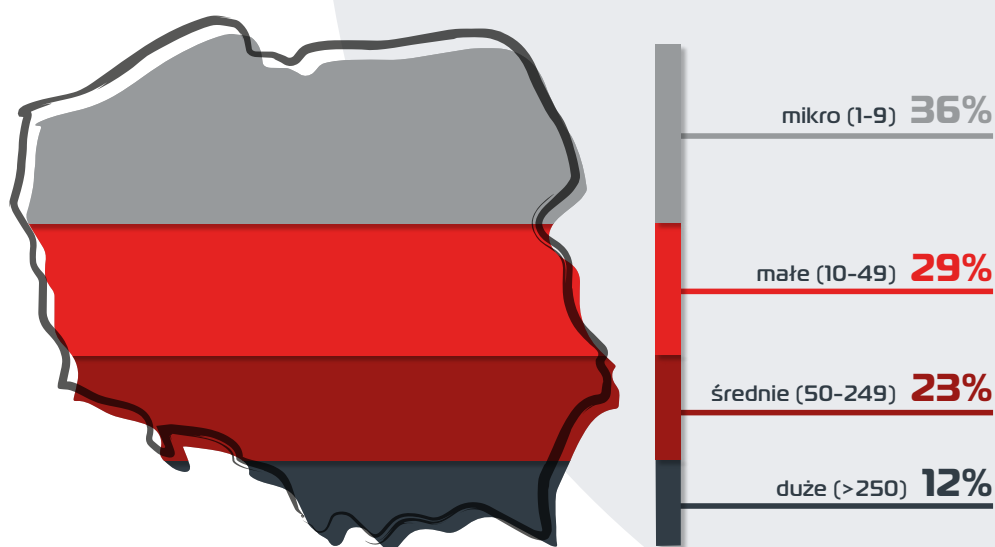
INWESTORZY ZAGRANICZNI – DANE MIKROEKONOMICZNE

Biorąc pod uwagę rozbieżności w danych odnoszących się do pochodzenia kapitału, w niniejszym opracowaniu przedstawiono dane mikroekonomiczne z bazy Orbis, która gromadzi jednostkowe informacje firm ze sprawozdań finansowych. Na ich podstawie określa się skalę inwestycji w odniesieniu do aktywów, osiąganych przychodów a także kapitału podstawowego, miejsca pracy utworzonych przez inwestorów zagranicznych, a także strukturę branżową i lokalizację kapitału w poszczególnych województwach.

Na koniec 2018 r. funkcjonowało w Polsce 24 395 firm z udziałem kapitału pochodzącego z 107 krajów. W grupie tej dominowały spółki mikro i małe, czyli zatrudniające do 49 osób (65% firm). Podmioty średnie (50–249 osób pracujących) stanowiły 23,0% całej analizowanej grupy, podczas gdy przedsiębiorstwa duże, o liczbie pracujących 250 i więcej – to 12%. Jest to struktura znacznie odbiegająca od charakterystyki populacji podmiotów gospodarczych w Polsce, gdzie mikro i małe firmy stanowią 99,1% ogółu podmiotów, średnie – 0,7%, a firmy duże to tylko 0,17%.

RYSUNEK 3.

Firmy z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce wg wielkości, 2018

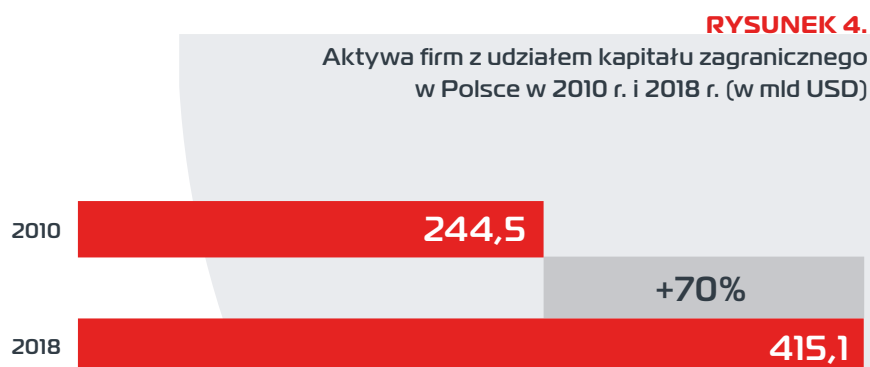
Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Orbis

I. AKTYWA

WYSOKIE AKTYWA W CAŁEJ GOSPODARCE

Stale rosnąca wartość inwestycji zagranicznych w Polsce oraz pojawiające się nowe projekty typu *greenfield* powiększają bazę aktywów należących do działających w Polsce przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. Polska, utrzymując swoją atrakcyjność jako miejsce lokalizacji biznesu stworzyła rynek dla ponad 415 mld USD aktywów. Takie zasoby majątkowe są widocznym efektem działalności różnych przedsiębiorstw, zarówno w sferze produkcji materialnej, jak i usługach, które w ostatnich latach istotnie zwiększyły i rozbudowały posiadane zasoby. W latach 2010-2018 wartość aktywów posiadanych przez działające w Polsce przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego zwiększyła się o 70%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Orbis

W czołówce państw posiadających w Polsce aktywa o najwyższej wartości są Niemcy (61,3 mld USD), USA (54,4 mld USD) oraz Francja (45 mld USD). Tylko do tych trzech krajów należy łącznie prawie 40% wartości aktywów posiadanych przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce. Pierwsza dziesiątka krajów, w której są również Wielka Brytania, Luksemburg, Niderlandy, Włochy, Szwajcaria, Japonia i Austria obejmuje łącznie 70% wszystkich aktywów analizowanych firm.

AKTYWA KRAJE

TABELA 1.

Wartość aktywów firm z udziałem kapitału zagranicznego wg kraju pochodzenia podmiotu dominującego, 2018

TOP 10 KRAJÓW		Wartość aktywów w mln USD	Udział w aktywach ogółem (w %)
1.	 Niemcy	61 346	15%
2.	 USA	54 451	13%
3.	 Francja	45 091	11%
4.	 Wielka Brytania	37 780	9%
5.	 Luksemburg	30 669	8%
6.	 Niderlandy	21 977	5%
7.	 Włochy	13 015	3%
8.	 Szwajcaria	10 100	2%
9.	 Japonia	10 042	2%
10.	 Austria	9 963	2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Choć na pierwszym miejscu krajów pochodzenia firm zagranicznych wg wartości aktywów znajdują się Niemcy, to z danych zgromadzonych w bazie Orbis i pochodzących ze sprawozdań finansowych przedsiębiorstw zarejestrowanych w naszym kraju wynika, że największe aktywa posiada w Polsce francuska firma Orange. Należy do niej liczna grupa przedsiębiorstw z branży telekomunikacyjnej, z których liderem jest Orange Polska S.A.

Na kolejnym miejscu znajduje się koncern ArcelorMittal z siedzibą w Luksemburgu³, którego własnością jest m.in. ArcelorMittal Poland S.A. – największy w Polsce producent stali (70% produkcji krajowej) i jednocześnie największy w Europie producent koksu. Na pozycji trzeciej zestawienia firm posiadających największe aktywa w Polsce jest rodzina Porsche-Piëch⁴, reprezentująca kapitał niemiecki. Należą do niej takie firmy jak Volkswagen Poznań, Volkswagen Group Polska, Volkswagen Motor Polska, Man Truck & Bus Polska, Porsche Inter Auto Polska, Sitech, Man Bus, Scania Polska i inne. Kapitał amerykański z kolei w pierwszej dziesiątce największych firm pod względem posiadanych aktywów reprezentuje fundusz CVC Capital Partners, do którego należy sieć sprzedaży detalicznej Żabka oraz spółka PKP Energetyka.

³ ArcelorMittal powstał w wyniku przejęcia zachodnioeuropejskiego producenta stali Arcelor (Hiszpania, Francja i Luksemburg) przez indyjskiego międzynarodowego producenta stali Mittal Steel w 2006 r.

⁴ Rodzina Porsche-Piëch jest austriacko-niemiecką rodziną przemysłowców wywodzącą się od pioniera motoryzacyjnego Ferdinanda Porsche. Jego członkowie mają pełną kontrolę nad firmą motoryzacyjną Porsche SE i posiadają większość praw głosu nad Volkswagen AG, największym producentem samochodów na świecie.

AKTYWA FIRMY

TABELA 2.

Firmy zagraniczne posiadające w Polsce podmioty zależne wg wartości aktywów, 2018

TOP 20 FIRM	Kraj pochodzenia
1. ORANGE (Orange Polska, TP Teltech, Integrated Solutions, BlueSoft, Orange Business Services Poland)	 Francja
2. ARCELORMITTAL SA (ArcelorMittal Poland, ArcelorMittal Warszawa)	 Luksemburg
3. FAMILIEN PORSCHE/PIËCH (Volkswagen Poznań, Volkswagen Group, Volkswagen Monot, Man Truck & Bus Polska i inne)	 Niemcy
4. SOCIEDADE FRANCISCO MANUEL DOS SANTOS, SGPS, S.E. (Jeronimo Martins Polska [sklepy Biedronka], Jeronimo Martins Drogerie i Farmacja [sklepy Hebe], Bliska i inne)	 Portugalia
5. ADINAN TOPCO SARL (Allegro.pl, Ceneo.pl, eBilet Polska i inne)	 Luksemburg
6. OPTIMUM VENTURES MAGÁNTOKEALAP (Globe Trade Centre, Centrum Światowida, GTC Galeria CTWA, GTC Korona i inne)	 Węgry
7. VEOLIA ENVIRONNEMENT (Veolia Energia Polska, Veolia Energia Warszawa)	 Francja
8. FIAT CHRYSLER AUTOMOBILES N.V. (FCA Poland, FCA Powertrain, FCA Services, Gestin Polska i inne)	 Włochy
9. CVC CAPITAL PARTNERS (Żabka Polska, PKP Energetyka)	 USA
10. DEUTSCHE TELEKOM AG (T-Mobile Polska)	 Niemcy
11. UNIBAIL-RODAMCO-WESTFIELD (Crystal Warsaw [właściciel Galerii Mokotów], Złote Tarasy Warsaw)	 Francja
12. FAMILLE MULLIEZ (Auchan Polska, Leroy Merlin Polska)	 Francja
13. KINGFISHER PLC (Castorama Polska)	 Wielka Brytania
14. SCHWARZ BETEILIGUNGS-KG (Lidl)	 Niemcy
15. NORSTAR HOLDINGS, INC (Atrium Promenada, Manhattan Development)	 Panama
16. CHINY - kapitał państwowy (Nexteer Poland, TPV Displays Polska i inne)	 Chiny
17. GOLDMAN SACHS GROUP, INC (Robyg, Robyg Construction, Robyg Finance, Delicpol, Goldman Sachs Poland Services i inne)	 USA
18. GIORGI GLOBAL HOLDINGS, INC (CanPack S.A., Can-Pack Food and Industrial Packaging)	 USA
19. FINACCESS CAPITAL (AmRest Holding, AmRest)	 Meksyk
20. PEUGEOT (Opel Manufacturing Poland, Faurecia Automotive Polska)	 Francja

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Do „TOP 20” firm przedstawionych w powyższej tabeli należą aktywa odpowiadające 14,5% wartości wszystkich aktywów podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce.

STRUKTURA BRANŻOWA AKTYWÓW

Jeśli chodzi o strukturę branżową aktywów należących do firm zagranicznych, to w ostatnim czasie na pierwsze miejsce wysunęła się działalność związana z obsługą nieruchomości. Tworzą ją głównie spółki posiadające wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, takie jak centra handlowe i galerie oraz nieruchomości komercyjne – biura i magazyny. Jest to branża, która jeszcze w 2010 r. zajmowała drugą pozycję, po producentach pojazdów samochodowych, przyczep i naczep. W analizowanym okresie branża nieruchomości wzrosła jednak 10% rocznie, co przesądziło o jej obecnej pozycji.

Warto zauważyć, że rekordowy, bo prawie 20-procentowy roczny wzrost wartości aktywów w latach 2010-2018 wyróżnia działalność związaną z oprogramowaniem. Wartość aktywów w tej branży wzrosła z 2,2 mld USD w 2010 r. do blisko 9 mld w 2018 r. za sprawą głównie reinwestycji w takich firmach jak IBM Polska, Capgemini Polska, Intel Technology Poland, Ericsson czy SAP Polska obecnych w Polsce od lat dziewięćdziesiątych, a także Allegro.pl, UBS Business Solutions Poland, czy Hewlett Packard Enterprise Polska, które pojawiły się i rozwinęły dopiero w ostatniej dekadzie. Jest to szczególnie interesujące, zwłaszcza, że wszelką działalność niematerialną charakteryzuje raczej niższa wartość aktywów niż nieruchomości czy produkcję przemysłową. W tym jednak przypadku inwestycje w obszarze IT należą do wysoce kapitałochłonnych i stąd ich wysoki udział w rankingu uwzględniającym aktywa.

Liderami tej branży w Polsce są firmy pochodzące z USA i Szwajcarii. Wysoką pozycję Luksemburga zapewnia holding Adinan Super Topco S.à r.l. (zmiana nazwy na Allegro.eu w sierpniu 2020 r.), właściciel portali Allegro.pl, Ceneo.pl oraz eBilet.pl. Jest to przykład względnie bardzo wysokich aktywów w sferze usług niematerialnych.

Z kolei, jeśli chodzi o przemysł, to firmy z kapitałem zagranicznym posiadające najwięcej aktywów to producenci pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.

AKTYWA BRANŻE

TABELA 3.

Branże o najwyższej wartości aktywów w firmach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w 2010 r. i 2018 r. (mln USD)

TOP 10 BRANŻ		2018	2010	CAGR (2010-2018)
1.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości			
	1. Niderlandy	49 809	23 751	10%
	2. Wielka Brytania			
	3. Luksemburg			
2.	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep			
	1. Niemcy	24 044	15 247	6%
	2. Włochy			
	3. USA			
3.	Działalność holdingów finansowych			
	1. Francja	20 651	7 376	14%
	2. USA			
	3. Cypr			
4.	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych			
	1. Hiszpania	19 301	10 143	8%
	2. Francja			
	3. USA			
5.	Telekomunikacja			
	1. Francja	16 291	13 705	2%
	2. Niemcy			
	3. Luksemburg			
6.	Działalność firm centralnych; doradztwo związane z zarządzaniem			
	1. Wielka Brytania	14 011	5 963	11%
	2. Luksemburg			
	3. USA			
7.	Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia			
	1. Niemcy	11 111	7 474	5%
	2. USA			
	3. Szwajcaria			
8.	Działalność związana z oprogramowaniem			
	1. Luksemburg	8 932	2 209	19%
	2. USA			
	3. Szwajcaria			
9.	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach			
	1. Niemcy	8 153	5 011	6%
	2. Francja			
	3. RPA			
10.	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną			
	1. Wielka Brytania	7 819	3 678	10%
	2. Niderlandy			
	3. Portugalia			

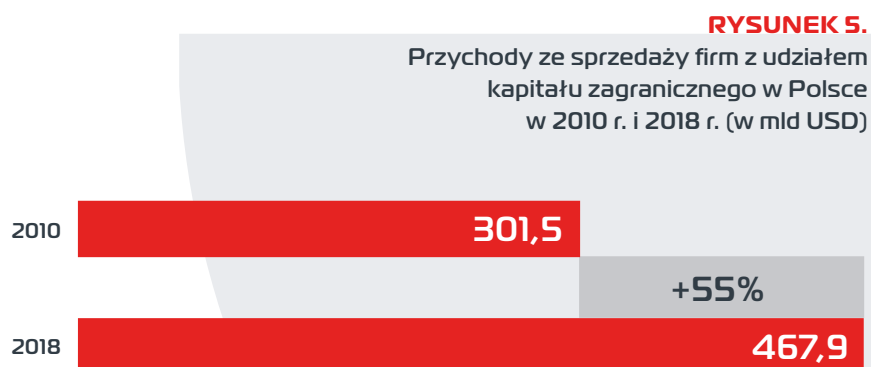
Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

II. SPRZEDAŻ

ROCZNE PRZYCHODY TO BLISKO PÓŁ BILIONA DOLARÓW

Wartość przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego działające w Polsce wyniosła w 2018 r. łącznie 467,9 mld USD i zwiększyła się od 2010 r. o 55%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Orbis

Lista krajów pochodzenia inwestorów osiągających w swoich spółkach zależnych najwyższe przychody ze sprzedaży wygląda podobnie jak w przypadku aktywów. Największe przychody osiągają przedsiębiorstwa z udziałem kapitału niemieckiego. W 2018 r. było to 90,6 mld USD, czyli aż 19% przychodów ogółem osiągniętych przez firmy zagraniczne. Do tego wyniku przyczyniła się między innymi grupa Volkswagen należąca do rodziny Porsche-Piëch oraz spółki należące do Schwarz Beteiligungs-KG, spośród których najwyższe przychody osiąga firma Kaufland Polska Markety.

SPRZEDAŻ KRAJE

TABELA 4.

Wartości przychodów ze sprzedaży firm z udziałem kapitału zagranicznego wg kraju pochodzenia podmiotu dominującego, 2018

TOP 10 KRAJÓW		Wartość przychodów ze sprzedaży w mln USD	Udział w przychodach ogółem (w %)
1.	 Niemcy	90 625	19%
2.	 USA	60 329	13%
3.	 Francja	44 374	9%
4.	 Wielka Brytania	36 141	8%
5.	 Luksemburg	23 679	5%
6.	 Niderlandy	19 580	4%
7.	 Portugalia	15 881	3%
8.	 Japonia	15 450	3%
9.	 Włochy	14 730	3%
10.	 Szwecja	14 671	3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Na drugim miejscu listy krajów, z których pochodzą firmy osiągające najwyższe przychody znajduje się USA. Wśród podmiotów amerykańskich prym wiodzie Philip Morris International i CVC Capital Partners będące w pierwszej dwudziestce firm osiągających najwyższe przychody ze sprzedaży.

Dziesięć najważniejszych krajów, jeśli chodzi o pochodzenie firm osiągających najwyższe przychody ze sprzedaży, to grupa osiągająca łącznie 69% ogółu przychodów firm z udziałem kapitału zagranicznego działające w Polsce.

SPRZEDAŻ FIRMY

TABELA 5.

Firmy zagraniczne posiadające w Polsce podmioty zależne wg wartości przychodów ze sprzedaży, 2018

TOP 20 FIRM	Kraj pochodzenia
1. FAMILIEN PORSCHE/PIËCH (Volkswagen Poznań, Volkswagen Group, Volkswagen Monot, Man Truck & Bus Polska i inne)	 Niemcy
2. SOCIEDADE FRANCISCO MANUEL DOS SANTOS, SGPS, S.E. (Jeronimo Martins Polska [sklepy Biedronka], Jeronimo Martins Drogerie i Farmacja [sklepy Hebe], Bliska i inne)	 Portugalia
3. ARCELORMITTAL SA (ArcelorMittal Poland, ArcelorMittal Warszawa)	 Luksemburg
4. SCHWARZ BETEILIGUNGS-KG (Lidl)	 Niemcy
5. FAMILLE MULLIEZ (Auchan Polska, Leroy Merlin Polska)	 Francja
6. FIAT CHRYSLER AUTOMOBILES (FCA Poland, FCA Powertrain, FCA Services, Gestin Polska i inne)	 Włochy
7. PEUGEOT (Opel Manufacturing Poland, Faurecia Automotive Polska)	 Francja
8. LG ELECTRONICS, INC (LG Electronics Mława, LG Electronics Polska, LG Electronics Wrocław i inne)	 Korea Południowa
9. TESCO PLC (Tesco [Polska], Tesco Dystrybucja, Dunhumby Poland, Jasper i inne)	 Wielka Brytania
10. ORANGE (Orange Polska, TP Teltech, Integrated Solutions, BlueSoft, Orange Business Services Poland)	 Francja
11. PHILIP MORRIS INTERNATIONAL, INC (Philip Morris Polska Tobacco, Philip Morris Polska Distribution, PMI Service Center Europe)	 USA
12. D. SCHWARZ BETEILIGUNGS-KG (Kaufland Polska Markety, Prezero Service Centrum, Prezero Service Południe)	 Niemcy
13. WH GROUP LIMITED (Animex Foods, Agri Plus, Agri Vet, Smithfield Polska)	 Chiny/Kajmany
14. DAIMLER AG (Mercedes-Benz Polska Mercedes-Benz Warszawa, Evobus Polska i inne)	 Niemcy
15. CVC CAPITAL PARTNERS (Żabka Polska, PKP Energetyka)	 USA
16. SAMSUNG ELECTRONICS CO., LTD. (Samsung Electronics Polska, Samsung Electronics Poland Manufacturing, Harman Connected Services Poland i inne)	 Korea Południowa
17. FERROVIAL SA (Budimex, Mostostal Kraków, Budimex Nieruchomości, FBserwis i inne)	 Hiszpania
18. ROBERT BOSCH INDUSTRIETREUHAND KOMMANDITGESELLSCHAFT (BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego, Robert Bosch, Bosch Rexroth i inne)	 Niemcy
19. VEOLIA ENVIRONNEMENT (Veolia Energia Polska, Veolia Energia Warszawa, Veolia Energia Łódź i inne)	 Francja
20. FINACCESS CAPITAL (AmRest Holding, AmRest)	 Meksyk

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Jeśli chodzi o przychody osiągnane przez 20 największych firm, odpowiadają one wartości 20,8% przychodów ogółem firm z udziałem kapitału zagranicznego.

STRUKTURA BRANŻOWA PRZYCHODÓW

Wśród branż o najwyższych przychodach ze sprzedaży są również takie, które jednocześnie wyróżnia wysoka wartość aktywów. Choć w przypadku analizy przychodów na pozycji pierwszej znajdują się producenci pojazdów samochodowych, przyczep i nacze (w tym komponentów). Przedsiębiorstwa zagraniczne działające w tej branży osiągnęły w 2018 r. przychody o wartości bliskiej 40 mld USD. Jest to prawie o 10 mld USD więcej niż przychody następnej branży na tej liście, czyli przedsiębiorstw działających w sprzedaży detalicznej prowadzonej w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (28,6 mld USD). Warto podkreślić, iż osiągnane przychody ze sprzedaży nie podlegają szczególnym wahaniom. W analizowanym okresie lat 2010-2018 średnioroczny wzrost przychodów w branży motoryzacyjnej wynosił zaledwie 4%, a wzrost aktywów 6%. Świadczy to o znacznej stabilizacji tego rynku i jego dojrzałości, przy zachowaniu jednocześnie wysokiej konkurencyjności produkcji, którą potwierdza wysoki udział pojazdów samochodowych oraz ich komponentów w polskim eksporcie (11,5%)⁵.

⁵ Na podstawie danych bazy Comtrade (UNCTAD),
<https://comtrade.un.org/data/>
(dostęp: 30.10.2020).

SPRZEDAŻ BRANŻE

TABELA 6.

Branże o najwyższych przychodach ze sprzedaży w firmach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w 2010 r. i 2018 r. (mln USD)

TOP 10 BRANŻ		2018	2010	CAGR (2010-2018)
1.	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep			
	1. Niemcy	38 185	27 755	4%
	2. USA			
	3. Niderlandy			
2.	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach			
	1. Niemcy	28 614	14 760	9%
	2. Francja			
	3. RPA			
3.	Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia			
	1. Niemcy	22 697	15 516	5%
	2. USA			
	3. Niderlandy			
4.	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek			
	1. Niemcy	20 528	8 134	12%
	2. Francja			
	3. Japonia			
5.	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych			
	1. Hiszpania	10 569	7 808	4%
	2. Austria			
	3. Francja			
6.	Telekomunikacja			
	1. Francja	8 853	9 152	0%
	2. Luksemburg			
	3. Niemcy			
7.	Sprzedaż hurtowa żywności, napojów i wyrobów tytoniowych			
	1. USA	8 783	6 920	3%
	2. Wielka Brytania			
	3. Niemcy			
8.	Działalność firm centralnych; doradztwo związane z zarządzaniem			
	1. USA	8 726	3 254	13%
	2. Luksemburg			
	3. Wielka Brytania			
9.	Sprzedaż hurtowa wyrobów farmaceutycznych i medycznych			
	1. USA	8 481	5 629	5%
	2. Niemcy			
	3. Francja			
10.	Produkcja komponentów elektronicznych i akcesoriów			
	1. Korea Południowa	8 427	8 652	-0,3%
	2. Chiny			
	3. Francja			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

III. INWESTYCJE

KAPITAŁ INWESTYCYJNY NADAL SIĘ POWIĘKSZA

Wartość inwestycji zagranicznych ogółem w 2018 r. wynosiła 228,5 mld USD i zwiększyła się od 2010 r. o 30%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Orbis

Krajem, z którego napłynęło do Polski najwięcej inwestycji są Niemcy. Jest to 16% wszystkich inwestycji zagranicznych w naszym kraju. Sąsiedztwo rynku, silne powiązania handlowe oraz tradycyjnie ukształtowane sieci współpracy w ramach łańcuchów dostaw powodują, że Polska najsilniejsze więzi inwestycyjne ma właśnie z Niemcami.

Na drugim miejscu inwestorów zagranicznych są firmy amerykańskie. Ich inwestycje napływają do naszego kraju głównie za pośrednictwem innych rynków tj. Luksemburg, Wielkiej Brytania czy Niderlandy. Z tego też powodu często faktyczna wartość inwestycji amerykańskich w Polsce jest wysoce niedoszacowana. Dlatego kluczowe we właściwej ocenie skali inwestycji jest określenie kraju pochodzenia podmiotu dominującego, jak również przegląd firm, które w sprawozdaniach nie mają ujawnionego akcjonariatu lub ich struktura jest tak skomplikowana, że trudno jest przyporządkować daną inwestycję do konkretnego kraju pochodzenia kapitału.

Na kolejnych miejscach krajów pochodzenia kapitału inwestycyjnego w Polsce są Wielka Brytania, Francja, Luksemburg, Niderlandy, Japonia, Szwajcaria i Dania. Inwestycje z pierwszej dziesiątki najważniejszych krajów pochodzenia kapitału obejmują łącznie 57% wszystkich inwestycji zagranicznych w Polsce.

INWESTYCJE KRAJE

TABELA 7.

Wartość inwestycji firm z udziałem kapitału zagranicznego wg kraju pochodzenia podmiotu dominującego, 2018

TOP 10 KRAJÓW		Wartość inwestycji w mln USD	Udział w inwestycjach ogółem (w %)
1.	 Niemcy	36 649	16%
2.	 USA	24 462	11%
3.	 Wielka Brytania	15 082	7%
4.	 Francja	13 390	6%
5.	 Luksemburg	11 892	5%
6.	 Niderlandy	8 853	4%
7.	 Włochy	4 815	2%
8.	 Japonia	4 592	2%
9.	 Szwajcaria	4 515	2%
10.	 Dania	3 454	2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Przedsiębiorstwa, które zainwestowały w Polsce najwięcej kapitału to w większości przypadków te, które występują na liście posiadaczy najwyższych aktywów. Największym inwestorem zagranicznym w Polsce jest wspomniany wcześniej francuski lider rynku telekomunikacyjnego, firma Orange. Drugi na liście inwestorów to koncern ArcelorMittal, o którym również pisano przy okazji charakterystyki aktywów. Inwestorem, który jest na miejscu trzecim, a który wcześniej nie występował w pierwszej dziesiątce ważnych podmiotów zagranicznych pod względem aktywów ani przychodów, jest brytyjski Kingfisher. Jest to koncern, do którego należy m.in. sieć sprzedaży detalicznej Castorama.

Warto również zwrócić uwagę, że w pierwszej dziesiątce znajduje się chiński kapitał państwowy ujawniony w formie inwestycji bezpośrednich dokonanych przez Chiny jako kraj. Jak wynika z danych przedstawionych w bazie Orbis kapitał ten zainwestowano w 45 spółkach, zarówno w produkcji przemysłowej, jak i usługach. Inwestycje te to m.in. fabryka kolumn i układów kierowniczych (Nexteer Poland Holding, Nexteer Automotive Poland), fabryka telewizorów (TPV Displays Polska), produkcja środków ochrony roślin (Adama Polska, Syngenta Polska), a także kilkanaście hoteli, nieruchomości biurowe (Logicor President Polska, Cabin Investment), usługi projektowe dla przemysłu okrętowego (Deltamarin), operator transportu kontenerowego (Cosco Shipping Lines) i inne.

INWESTYCJE FIRMY

TABELA 8.
Firmy zagraniczne posiadające w Polsce podmioty
zależne wg wartości inwestycji, 2018

TOP 20 FIRM		Kraj pochodzenia
1.	ORANGE (Orange Polska, TP Teltech, Integrated Solutions, BlueSoft, Orange Business Services Poland)	 Francja
2.	ARCELORMITTAL SA (ArcelorMittal Poland, ArcelorMittal Warszawa)	 Luksemburg
3.	KINGFISHER PLC (Castorama Polska)	 Wielka Brytania
4.	ADINAN TOPCO SARL (Allegro.pl, Cenoe.pl, eBilet.pl)	 Luksemburg
5.	FAMILIEN PORSCHE/PIÉCH (Volkswagen Poznań, Volkswagen Group, Volkswagen Monot, Man Truck & Bus Polska i inne)	 Niemcy
6.	SCHWARZ BETEILIGUNGS-KG (Lidl)	 Niemcy
7.	FIAT CHRYSLER AUTOMOBILES N.V. (FCA Poland, FCA Powertrain, FCA Services, Gestin Polska i inne)	 Włochy
8.	INTERNATIONAL PAPER CO (International Paper [Poland] Holding, International Paper Kwizdyń, International Paper Cellulose Fibers [Poland])	 USA
9.	DEUTSCHE TELEKOM AG (T-Mobile Polska)	 Niemcy
10.	CHINY - kapitał państwowy (Nexteer Poland, TPV Displays Polska i inne)	 Chiny
11.	OPTIMUM VENTURES MAGÁNTOKEALAP (Globe Trade Centre, Centrum Światowida, GTC Korona i inne)	 Węgry
12.	WH GROUP LIMITED (Animex Foods, Agri Plus, Agri Vet, Smithfield Polska)	 Chiny/Kajmany
13.	DANONE (Danone, Żywiec-Zdrój)	 Francja
14.	INNOGY INTERNATIONAL PARTICIPATIONS N.V. (Innogy Polska, Innogy Stoen Operator, Foton Technik, Innogy Polska IT Support)	 Niderlandy
15.	UNIBAIL-RODAMCO-WESTFIELD (Wood, Złote Tarasy Warsaw III, Crystal Warsaw, Unibail-Rodamco Polska i inne)	 Francja
16.	GIORGI GLOBAL HOLDINGS, INC (CanPack S.A., Can-Pack Food and Industrial Packaging)	 USA
17.	PEUGEOT (Opel Manufacturing Poland, Faurecia Automotive Polska)	 Francja
18.	CRH PLC (Cement Ożarów, Bosta-Beton, Polbruk, Trzuskawica, Masfalt i inne)	 Irlandia
19.	FAMILLE MULLIEZ (Auchan Polska, Leroy Merlin Polska)	 Francja
20.	VEOLIA ENVIRONNEMENT (Veolia Energia Polska, Veolia Energia Warszawa, Veolia Energia Lodz i inne)	 Francja

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Do 20 największych firm należą kapitały odpowiadające 15% wartości wszystkich inwestycji podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego.

STRUKTURA BRANŻOWA INWESTYCJI

Gałęzią przemysłu, w której firmy zagraniczne zainwestowały najwięcej jest produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (27% inwestycji w przemyśle). Pozostałe gałęzie przemysłu charakteryzujące się najwyższymi inwestycjami zagranicznymi to produkcja stali i produkcją wyrobów walcowanych (8% inwestycji w przemyśle), produkcja słodczy (6% inwestycji w przemyśle) oraz produkcja napojów (6% inwestycji w przemyśle). Wymienione branże poza produkcją pojazdów nie znalazły się jednak w pierwszej dziesiątce branż o najwyższych inwestycjach zagranicznych.

Należy podkreślić, iż w ostatnich latach inwestycje zagraniczne najszybciej napływały do branży usług informatycznych (w tabeli poniżej zob. działalność związana z oprogramowaniem). Efektem tego był wspomniany wcześniej wzrost wartości aktywów w tej branży. W latach 2010-2018 inwestycje zagraniczne w usługach informatycznych zwiększały się średniorocznie o 27% osiągając w 2018 r. wartość bliską 4,4 mld USD. Duże wzrosty charakteryzowały również takie branże jak wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi (14% średnio rocznie), jak również usługi budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (11% średnio rocznie).

INWESTYCJE BRANŻE

TABELA 9.

Branże o najwyższych przychodach ze sprzedaży w firmach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w 2010 r. i 2018 r. (mln USD)

TOP 10 BRANŻ		2018	2010	CAGR (2010-2018)
1.	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep			
	1. Niemcy	11 983	6 979	7%
	2. Niderlandy			
	3. USA			
2.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości			
	1. Niderlandy	14 256	6 231	11%
	2. Niemcy			
	3. Wielka Brytania			
3.	Działalność holdingów finansowych			
	1. USA	5 456	3 318	6%
	2. Francja			
	3. Irlandia			
4.	Telekomunikacja			
	1. Niemcy	4 922	3 997	3%
	2. Francja			
	3. Luksemburg			
5.	Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia			
	1. Niemcy	4 862	3 022	6%
	2. Szwajcaria			
	3. Niderlandy			
6.	Usługi budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych			
	1. Francja	4 578	1 968	11%
	2. Austria			
	3. Luksemburg			
7.	Działalność związana z oprogramowaniem			
	1. Luksemburg	4 394	643	27%
	2. USA			
	3. Szwajcaria			
8.	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach			
	1. Niemcy	4 033	2 542	6%
	2. Francja			
	3. Wielka Brytania			
9.	Działalność firm centralnych; doradztwo związane z zarządzaniem			
	1. USA	3 786	2 083	8%
	2. Niemcy			
	3. Wielka Brytania			
10.	Produkcja metali			
	1. Luksemburg	3 358	3 809	-2%
	2. Hiszpania			
	3. USA			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

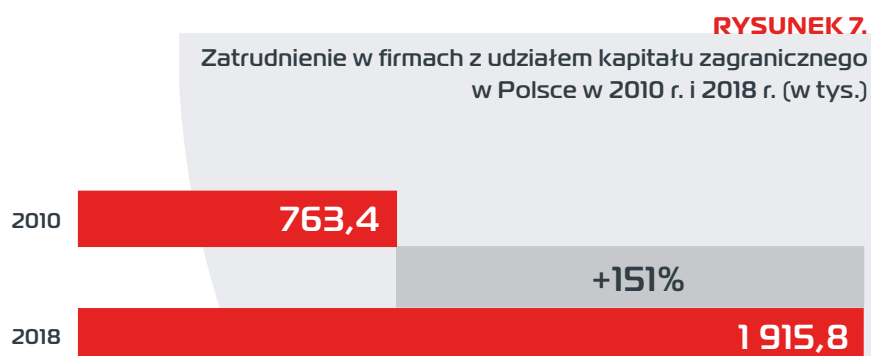

IV. ZATRUDNIENIE

PRACA W KAŻDEJ BRANŻY

Wielkość zatrudnienia w firmach z udziałem kapitału zagranicznego działających w Polsce wynosi łącznie około 1 916 tys. osób, czyli 15,3% ogółu pracujących w sektorze prywatnym⁶. Oznacza to, że co szóste stanowisko pracy utworzył inwestor zagraniczny.

W latach 2010-2018 nastąpił 2,5-krotny wzrost liczby miejsc pracy utworzonych przez analizowane przedsiębiorstwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Orbis

Jak dotychczas, najwięcej miejsc pracy utworzyły w Polsce firmy z kapitałem niemieckim (prawie 330 tys. stanowisk), amerykańskim (267 tys. stanowisk) oraz francuskim (191 tys. stanowisk). Łącznie przedsiębiorstwa z tych krajów zapewniają około 41% zatrudnienia w firmach z udziałem kapitału zagranicznego.

⁶ Liczba pracujących na podstawie danych GUS: Rocznik Statystyczny Pracy 2019, GUS, 2019.

ZATRUDNIENIE KRAJE

TABELA 10.

Zatrudnienie w firmach z udziałem kapitału zagranicznego wg kraju pochodzenia podmiotu dominującego, 2018

TOP 10 KRAJÓW		Wielkość zatrudnienia	Udział w zatrudnieniu ogółem (w %)
1.	 Niemcy	326 683	17%
2.	 USA	267 261	14%
3.	 Francja	191 110	10%
4.	 Wielka Brytania	162 377	8%
5.	 Niderlandy	83 298	4%
6.	 Portugalia	74 129	4%
7.	 Szwecja	71 452	4%
8.	 Szwajcaria	65 538	3%
9.	 Meksyk	59 365	3%
10.	 Luksemburg	54 002	3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Dziesięć krajów, z których inwestorzy utworzyli najwięcej miejsc pracy obejmuje ponad 70% ogółu zatrudnienia w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce. Jest to dość duża koncentracja zatrudnienia, którą potwierdzają także dane o firmach.

Najwięksi pracodawcy to przede wszystkim przedsiębiorstwa handlowe (m.in. sieci sprzedaży detalicznej) oraz firmy działające w branży gastronomicznej. W czołówce firm zagranicznych, które utworzyły najwięcej miejsc pracy znajduje się Jeronimo Martins Polska (sieć Biedronka oraz Hebe) należące do portugalskiej rodziny Dos Santos. Spośród firm handlowych dużym pracodawcą są również takie sieci sprzedaży detalicznej jak Auchan, Leroy Merlin należące do francuskiej rodziny Mulliez, a także brytyjskie Tesco.

Z kolei w gastronomii największym pracodawcą jest meksykański Finaccess Capital - właściciel spółki AmRest, do której należą w Polsce takie marki jak KFC, Pizza Hut, Burger King, Starbucks, i inne.

ZATRUDNIENIE FIRMY

TABELA 11.

Firmy zagraniczne posiadające w Polsce podmioty zależne wg wielkości zatrudnienia, 2018

TOP 20 FIRM		Kraj pochodzenia	
1.	SOCIEDADE FRANCISCO MANUEL DOS SANTOS, SGPS, S.E. (Jeronimo Martins Polska [sklepy Biedronka], Jeronimo Martins Drogerie i Farmacja [sklepy Hebe], Bliska i inne)		Portugalia
2.	FINACCESS CAPITAL (AmRest Hoding, AmRest)		Meksyk
3.	FAMILLE MULLIEZ (Auchan Polska, Leroy Merlin Polska)		Francja
4.	NUTIT, A.S. (Impel, Impel Facility Services, Impel Cash Solutions, Gwarant Agencja Ochrony)		Czechy
5.	TESCO PLC (Tesco [Polska], Tesco Dystrybucja, Dunhumby Poland, Jasper i inne)		Wielka Brytania
6.	FAMILIEN PORSCHE/PIËCH (Volkswagen Poznań, Volkswagen Group, Volkswagen Monot, Man Truck & Bus Polska i inne)		Niemcy
7.	RANDSTAD N.V. (Randstad Polska, Randstad Payroll Solutions i inne)		Niderlandy
8.	CK HUTCHISON HOLDINGS LIMITED (Rossmann Supermarkety Drogeryjne, Gdynia Container Terminal)		Hongkong
9.	D. SCHWARZ BETEILIGUNGS-KG (Kaufland Polska Markety, Prezero Service Centrum, Prezero Service Południe)		Niemcy
10.	SCHWARZ BETEILIGUNGS-KG (Lidl)		Niemcy
11.	AMAZON.COM, INC (Amazon Development Center Poland, Amazon Fulfillment Poland, Amazon Web Service)		USA
12.	ORANGE (Orange Polska, TP Teltech, Integrated Solutions, BlueSoft, Orange Business Services Poland)		Francja
13.	CARREFOUR (Carrefour Polska)		Francja
14.	BNP PARIBAS SA (BNP Paribas Bank Polska, Coface Poland Factoring, BNP Paribas Group Service Center)		Francja
15.	KINGFISHER PLC (Castorama Polska)		Wielka Brytania
16.	COMMERZBANK AG (Mbank, Mbank Hipoteczny, Mfinance)		Niemcy
17.	PEUGEOT (Opel Manufacturing Poland, Faurecia Automotive Polska)		Francja
18.	INTEROGO FOUNDATION (Ikea Industry Poland, Vastint Hospitality Poland, Ikea Purchasing Services Poland)	 	Szwecja/ Lichtenstein
19.	ZEPPELIN FOUNDATION FRIEDRICHSHAFEN (ZF Automotive Systems, ZF Steering Systems, ZF Breaking Systems, Wabco Polska)		Niemcy
20.	FERROVIAL SA (Budimex, Mostostal Kraków, Budimex Nieruchomości, FBserwis i inne)		Hiszpania

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

Przedstawione w powyższej tabeli TOP 20 największymi pracodawców zagranicznych w Polsce łącznie utworzyło 22,6% wszystkich miejsc pracy w firmach z udziałem kapitału zagranicznego.

STRUKTURA BRANŻOWA ZATRUDNIENIA

Poza sprzedażą detaliczną i branżą gastronomiczną duże znaczenie dla polskiego rynku pracy mają także firmy działające w branży samochodowej oraz usługach informatycznych. Usługi te były jedną z najszybciej rozwijających się branż, jeśli chodzi o przyrost zatrudnienia w latach 2010-2018 (wzrost o 29% średniorocznie). Największą jednak dynamikę wzrostu zatrudnienia w analizowanym okresie (58% rocznie) odnotowano w usługach związanych z wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników (wg PKD: działalność związana z zatrudnieniem) – wzrost zatrudnienia z 863 w 2010 r. do blisko 33 tysięcy w 2018 r. Za ten wynik odpowiadają takie przedsiębiorstwa jak niderlandzki Randstad, szwajcarskie Adecco, amerykański Manpower, a także brytyjski Hays.

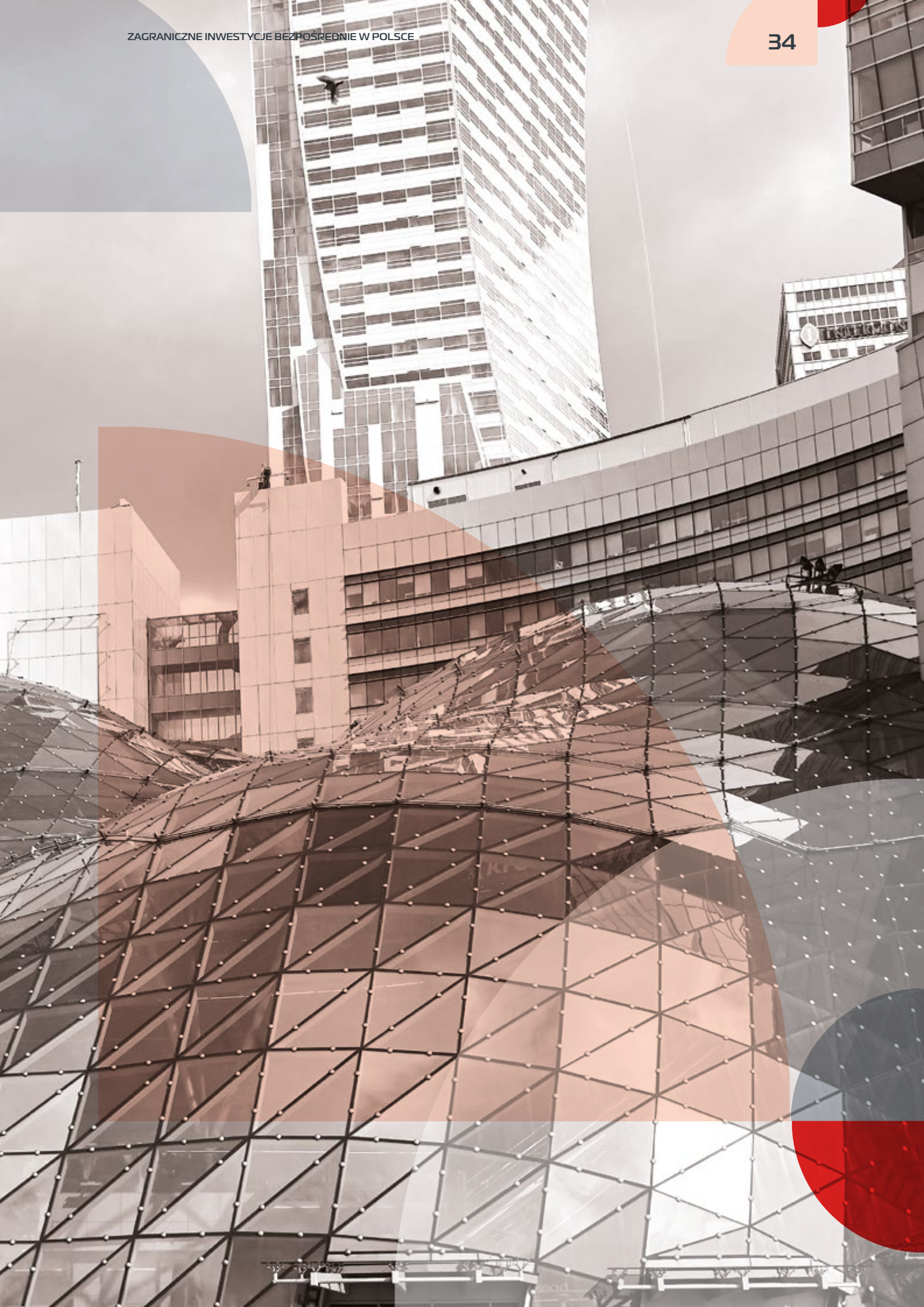
ZATRUDNIENIE BRANŻE

TABELA 12.

Branże o najwyższym zatrudnieniu w firmach z kapitałem zagranicznym w Polsce w 2010 r. i 2018 r.

TOP 10 BRANŻ		2018	2010	CAGR (2010-2018)
1.	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach			
	1. Niemcy	142 205	47 359	15%
	2. Francja			
	3. RPA			
2.	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep			
	1. Niemcy	138 279	61 639	11%
	2. USA			
	3. Francja			
3.	Działalność związana z oprogramowaniem			
	1. USA	80 059	10 628	29%
	2. Francja			
	3. Niemcy			
4.	Restauracje i pozostałe placówki gastronomiczne			
	1. Meksyk	69 045	20 596	16%
	2. USA			
	3. Włochy			
5.	Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia			
	1. Niemcy	52 955	17 259	15%
	2. Szwajcaria			
	3. USA			
6.	Działalność firm centralnych; doradztwo związane z zarządzaniem			
	1. USA	49 228	5 446	32%
	2. Wielka Brytania			
	3. Szwajcaria			
7.	Działalność pocztowa i kurierska			
	1. Niderlandy	35 338	10 712	16%
	2. Niemcy			
	3. Francja			
8.	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania			
	1. Cypr	33 414	9 689	17%
	2. USA			
	3. Czechy			
9.	Działalność związana z zatrudnieniem			
	1. Niderlandy	32 975	863	58%
	2. Szwajcaria			
	3. Niemcy			
10.	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych			
	1. Niemcy	32 423	10 898	15%
	2. Szwecja			
	3. Francja			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

V. LOKALIZACJA

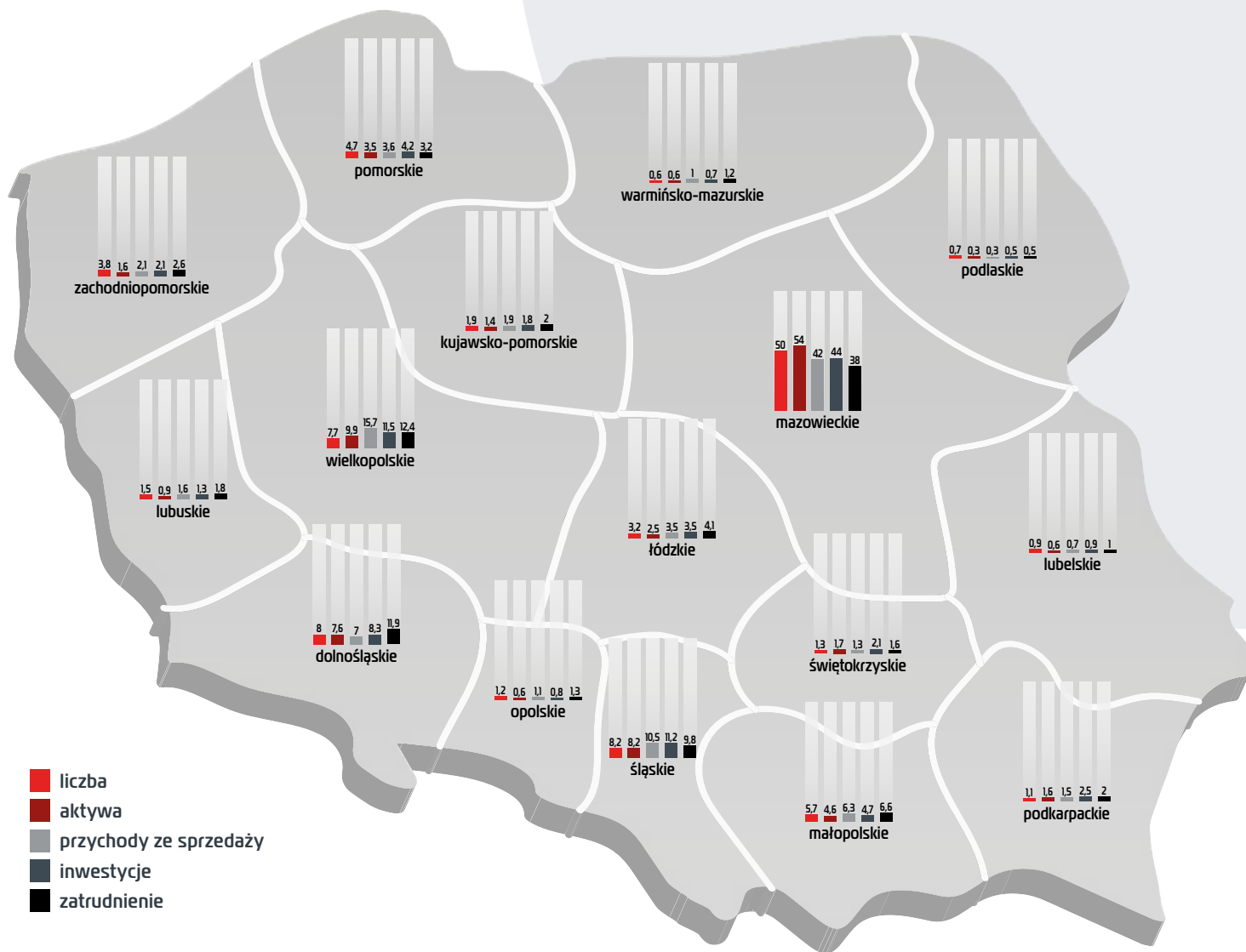
AKTYWNA OBECNOŚĆ INWESTORÓW W CAŁYM KRAJU

Obecność firm zagranicznych można dostrzec w całym kraju. Niemniej około połowa z nich zlokalizowana jest w województwie mazowieckim z uwagi na rolę administracyjną Warszawy oraz centralne położenie województwa. W województwie mazowieckim zarejestrowana jest połowa firm zagranicznych. Znajduje się tu również ponad połowa aktywów firm zagranicznych działających w Polsce i 44% inwestycji. Nieco mniejszy udział posiada to województwo w ogólnej liczbie miejsc pracy utworzonych przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w województwie mazowieckim skupiają niespełna 40% zatrudnienia wszystkich działających w Polsce podmiotów należących do inwestorów zagranicznych.

Najważniejszymi lokalizacjami biznesu zagranicznego są poza województwem mazowieckim woj. śląskie, dolnośląskie i wielkopolskie. Świadczy o tym zarówno liczba zarejestrowanych podmiotów, aktywa, przychody ze sprzedaży, inwestycje, jak również zatrudnienie. Warto przy tej okazji zwrócić jednak uwagę na fakt, że miejsca pracy utworzone przez firmy z udziałem kapitału zagranicznego w porównaniu z lokalizacją aktywów czy rejestracją firm są nieco bardziej rozproszone. Poza województwem mazowieckim dużo miejsc pracy powstało w woj. wielkopolskim (12,4%), dolnośląskim (11,8%) oraz śląskim (9,8%).

RYSUNEK 8.

Liczba, wartość aktywów, przychodów, inwestycji oraz wielkość zatrudnienia firm z udziałem kapitału zagranicznego według województw, 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie Orbis

PODSUMOWANIE

Spowolnienie gospodarcze związane z pandemią COVID-19 będzie miało z pewnością swoje negatywne skutki w przepływach inwestycji na świecie, a co za tym idzie również napływie BIZ do Polski. UNCTAD szacuje, że pandemia spowoduje spadek globalnych przepływów kapitału inwestycyjnego o 45%. W Polsce jednak to załamanie nie jest jeszcze widoczne. Chociaż na koniec czerwca liczba obsłużonych przez PAIH projektów była nieznacznie mniejsza, niż w pierwszym półroczu 2019 r., to jednak wzrosła deklarowana wartość inwestycji – z ponad 33,5 mld zł do 35,8 mld zł. Obecnie projekty są bardzo kapitałochłonne i w wielu przypadkach dotyczą produkcji technologicznie wysoko zaawansowanej. Główne kierunki, z których obecnie napływa kapitał zagraniczny to Korea Południowa i Chiny.

Kryzys spowodowany koronawirusem może wpłynąć na nasilenie zjawiska reshoringu, czyli powrotu produkcji do krajów macierzystych lub do lokalizacji blisko rynków docelowych sprzedaży bądź pochodzenia inwestora. Oczekuje się, że z uwagi na dość optymistyczne prognozy dotyczące niewielkiego spadku polskiego PKB w tym roku i relatywnie szybkiego odbicia w przyszłym roku zainteresowanie inwestycjami w Polsce ma szansę wzrosnąć między innymi za sprawą współpracy w ramach łańcuchów dostaw z niemieckimi producentami w branży motoryzacyjnej, jak również amerykańskimi inwestorami rozpatrującymi Polskę jako centrum swojej działalności na rynku EŚW.

Oczekuje się, że w 2020 r. pomimo spowolnienia gospodarczego i słabszych wskaźników makroekonomicznych pojawi się wiele inicjatyw związanych z technologiami telekomunikacyjnymi, usługami chmurowymi, energią odnawialną, czy nieruchomościami, których realizację rozpoczęto jeszcze przed wybuchem pandemii.

- grudzień 2020 r.

Opracowanie:

Dr hab. Eliza Przeździecka, Amerykańska Izba Handlowa w Polsce

Skład graficzny:

Marfolio Marek Łomacz

© Fundacja Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce

